

Perakende ticaretinin düzenlenmesi hakkında kanun ve otomotiv yetkili satıcıları açısından değerlendirilmesi

Avukat Cihat Bingöl

Legal Hukuk Bürosu

Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun (Bundan sonra kısaca “Perakende Yasası” olarak anılacaktır.) perakende işletmelerin açılış ve faaliyete geçiş işlemlerinin kolaylaştırılması, perakende ticaretin serbest piyasa ortamında etkin ve sürdürülebilir rekabet şartlarına göre yapılması, tüketicinin korunması, perakende işletmelerin dengeli bir şekilde büyüme ve gelişmesinin sağlanması ve perakende işletmelerin faaliyetleri ile bunların birbirleri, üretici ve tedarikçilerle ilişkilerinin düzenlenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Perakende Yasası, Resmi Gazete’de yayımı ile birlikte yürürlüğe girecektir.

Bu kapsamda yasa her ne kadar alışveriş merkezleri ağırlıklı düzenlemeler getirmeyi öngörse de Otomotiv Yetkili Satıcıları da, yasanın 3.1.c. maddesi kapsamında Bayi İşletmeleri (Sözleşmeye dayalı olarak bir işletmenin mal ve hizmetlerinin satışına aracılık eden ve kendi adına bağımsız çalışan işletmeyi) ve dolayısıyla da 3.1.1. maddesi kapsamında Perakende işletme (Alışveriş merkezi, büyük mağaza, zincir mağaza, bayi işletme, özel yetkili işletme, perakende ticaretle uğraşan diğer ticari işletmeler ile esnaf ve sanatkâr işletmeleri) kapsamında değerlendirilecek olup, aksi belirtilmedikçe Perakende Yasası’nın bayi işletmeleri ve perakende işletmeler için öngördüğü tüm düzenlemelere tabi olacaktır.

Bu açıklamalar ışığında;

1. PERBİS NEDİR?

Perakende Yasası’nın yürürlüğe girmesiyle uygulanacak bir sistem olup, perakende işletmelerin açılış ve faaliyeti ile kapanışında gerekli başvuru ve diğer işlemlerin yapılması, ilgili kurum ve kuruluşlara iletilmesi, değerlendirilmesi, sonuçlandırılması ve bu işletmelere yönelik veri tabanının oluşturulması ile bilgi paylaşımının sağlanması amacıyla Bakanlık bünyesinde kısa adı PERBİS olan perakende bilgi sistemi kurulacaktır.

¹Bu kapsamda;

► İşyeri açma ve çalışma ruhsatı PERBİS üzerinden verilir.²

Perakende Yasası’nın yürürlüğe girmesiyle uygulanacak bir sistem olup, perakende işletmelerin açılış ve faaliyeti ile kapanışında gerekli başvuru ve diğer işlemlerin yapılması, ilgili kurum ve kuruluşlara iletilmesi, değerlendirilmesi, sonuçlandırılması ve bu işletmelere yönelik veri tabanının oluşturulması ile bilgi paylaşımının sağlanması amacıyla Bakanlık bünyesinde kısa adı PERBİS olan perakende bilgi sistemi kurulacaktır.

► Ruhsat değişikliğine ilişkin işlemler de PERBİS üzerinden gerçekleştirilir.

(İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatına İlişkin Usul ve Esaslar: İşyeri açma ve çalışma ruhsatı başvurusu, doğrudan veya PERBİS üzerinden yetkili idareye yapılır. Doğrudan yapılan başvurular, yetkili idare tarafından PERBİS’ e işlenir. Yetkili idare tarafından yapılan ön değerlendirme sonucu uygun bulunan başvurular; başvuru tarihinden itibaren en geç üç iş günü içinde, perakende işletmenin açılış ve faaliyete geçişinde gerekli kayıt ve benzeri işlemleri yapmakla görevli ve yetkili kurum ve kuruluşlara PERBİS üzerinden iletilir. Bu iletimle birlikte, ilgili kurum ve kuruluşlara da gerekli başvuru yapılmış sayılır.

İlgili kurum ve kuruluşlar tarafından, mevzuatı çerçevesinde gerekli değerlendirmeler yapılır ve yönetmelikle belirlenen esaslara uygun olarak perakende işletmenin açılış ve faaliyete geçişi için gerekli olan bilgi ve belgeler PERBİS’e işlenerek yetkili idareye iletilir. Mevzuatta öngörülen şartları taşıyan perakende işletmelere, yetkili idare tarafından PERBİS üzerinden işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenir. Başvurusu uygun bulunmayanlara ise, sonuç en geç 30 gün içerisinde gerekçeli olarak tebliğ edilir.)

2. PRIM ve BEDEL TALEBİ

Perakende Yasası’nın 6. maddesi kapsamında Otomotiv Yetkili Satıcıları, üretici veya tedarikçiden

mağaza açılışı ve tadilatı, ciro açığı, banka ve kredi kartı katılım bedeli ve benzeri gibi adlar altında ürün talebini doğrudan etkilemeyen herhangi bir prim veya bedel talep edemeyeceği gibi sözleşmede türü ve oranı belirtilmedikçe, satışa konu ürünün talebini doğrudan etkileyen reklam, anons veya raf tahsisi gibi hizmetlerden dolayı üretici veya tedarikçiden, prim ya da bedel talebinde bulunamayacaktır. Bu kapsamda, prim veya bedel talebinin sözleşme süresiyle sınırlı olması ve prim ya da bedel talebine konu olan ürünün sözleşme süresince satışa sunulması zorunludur.³

3. ÖDEMEYE İLİŞKİN DÜZENLEME

Perakende Yasası'nın 7. maddesi kapsamında Otomotiv Yetkili Satıcıları ile üreticiler veya tedarikçiler arasındaki alım satım işlemlerinden kaynaklı ödemelerin, sözleşmede öngörülen tarihte yapılması esastır.⁴

4. KAMPANYALI SATIŞLAR

Perakende Yasası'nın 9. maddesi kapsamında 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve ilgili diğer kanunlarda öngörülen usul ve esaslara uyulması kaydıyla indirimli veya promosyonlu satış kampanyaları düzenlenebilir. **Ancak kampanyanın süresi; işyeri açılışı, devri, kapanışı, adres veya faaliyet konusu değişikliğinde üç ayı, 6102 sayılı Kanun hükümlerine göre tasfiye durumunda ise altı ayı geçemez. Perakende işletmeler, başlangıç ve bitiş süresi belli olmayan anlık indirimler yapamaz.**⁵

5. PERAKENDECİLER KONSEYİ

Perakende ticaretin Perakende Yasası'nın yukarıda belirtilen amacına uygun olarak yapılmasının sağlanması hususunda karşılıklı bilgi ve görüş alışverişinde bulunmak, sektöre yönelik politika oluşturulmasına katkı sağlamak, sorunları tespit etmek, alınacak önlemleri belirlemek ve ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliğini sağlamak üzere Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın koordinatörlüğünde Perakendeciler Konseyi oluşturulur. Yılda en az bir kez toplanacak Konseyin sekretarya hizmetleri Bakanlık İç Ticaret Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür.

6. BAKANLIK VE BAKANLAR KURULU GÖREV ve YETKİLERİ

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Perakende sektörünün ve perakende işletmelerin ülke genelinde dengeli bir şekilde yayılması, büyümesi ve gelişmesine yönelik çalışmalar yapmaya, istatistikî bilgileri derlemeye, düzenlemeye ve yayımlamaya görev ve yetkili olmasının yanı sıra **taşınmaz ve ikinci el motorlu kara taşıtı alım satımı gibi ticari faaliyetleri yürütenlere yönelik mesleki davranış kurallarını**

Personele verilen hediye çeklerinin bordroda brütleştirilip, damga vergisi, gelir vergisi, SGK prim ve işsizlik primlerine tabi tutulması daha doğru ve güvenli bir yöntem olarak değerlendirilebilir.

belirlemeye ve bu faaliyetlerin yürütülmesine ilişkin düzenlemeler yapmaya da görevli ve yetkilidir.⁶

Bakanlar Kurulu; Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın üst meslek kuruluşlarının görüşlerini de alarak oluşturacağı teklifi üzerine, faaliyet konusu ve kollarına göre perakende işletmelerin açılış ve faaliyete geçişinde, işletme sayısı ve bunların birbirlerine yakınlığı, ulaşım imkânları, işletmelerin çevreye, altyapıya ve trafiğe getireceği yükler ile can ve mal güvenliği riski gibi ekonomik, sosyal, demografik ve çevresel faktörler açısından gözetilecek kriterleri belirleyerek, PERBİS işyeri açma ve çalışma ruhsatı onay sürecine dâhil edilmek üzere belirlediği kriterleri Bakanlığa iletmeye ve bu hususlara ilişkin usul ve esasları yönetmelikle düzenlemeye yetkilidir. <<<

¹PERBİS kuruluncaya kadar, perakende işletmelerin açılış ve faaliyete geçiş işlemleri ilgili mevzuatına göre yürütülür. Perakende işletmelere ait gerekli bütün bilgiler, kurulmasından itibaren en geç bir yıl içerisinde Bakanlığın koordinasyonunda yetkili idare tarafından PERBİS'e aktarılır. Bakanlık, bu süreyi birer yılı geçmemek üzere en fazla iki defa uzatmaya yetkilidir.

²Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce perakende işletmelerin almış olduğu işyeri açma ve çalışma ruhsatları geçerliliğini korur.

³Bu düzenlemeye aykırı hareket edenlere, her bir mağaza ya da şubesindeki her bir aykırılık için haksız olarak alınan prim ve bedel tutarında idari para cezası verilir.

⁴Bu maddede düzenlenmeyen hususlarda, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 1530 uncu maddesi hükümleri uygulanır.

⁵Bu düzenlemeye aykırı hareket edenlere beş bin Türk Lirası idari para cezası verilir.

⁶Bu düzenleme kapsamında belirlenen davranış kurallarına ve yapılan düzenlemelere aykırı hareket edenlere üç bin Türk Lirası idari para cezası verilir.

